COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 2.6.2014
COM(2014) 312 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

cu privire la punerea în aplicare de către statele membre a Deciziei-cadru 2008/675/JAI din 24 iulie 2008 privind luarea în considerare a condamnărilor în statele membre ale Uniunii Europene în cadrul unui nou proces penal

CUPRINS

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU cu privire la punerea în aplicare de către statele membre a Deciziei-cadru 2008/675/JAI din 24 iulie 2008 privind luarea în considerare a condamnărilor în statele membre ale Uniunii Europene în cadrul unui nou proces penal

1. Introducere 3

1.1. Obiectivul și domeniul de aplicare al deciziei-cadru 3

1.2. Garanții privind drepturile fundamentale 4

1.3. Principalele elemente ale deciziei-cadru 4

1.4. Situația actuală a transpunerii și consecințele nepunerii în aplicare 6

2. EVALUAREA PUNERII ÎN APLICARE DE CĂTRE STATELE MEMBRE A DECIZIEI-CADRU 6

2.1. Evaluarea preliminară a legilor de transpunere primite 6

2.2. Evaluarea anumitor dispoziții principale ale deciziei-cadru 7

2.2.1. Definiția condamnării 7

2.2.2. Cerințe pentru luarea în considerare a condamnărilor din alte țări 7

2.2.3. Efecte juridice echivalente 9

2.2.3.1. Etapa care precede procesul 9

2.2.3.2. Etapa procesului 10

2.2.3.3. Etapa de executare a condamnării 10

2.2.4. Obținerea de date suficiente cu privire la condamnările anterioare 11

3. Concluzie 11

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ŞI CONSILIU

cu privire la punerea în aplicare de către statele membre a Deciziei-cadru 2008/675/JAI din 24 iulie 2008 privind luarea în considerare a condamnărilor în statele membre ale Uniunii Europene în cadrul unui nou proces penal

1. INTRODUCERE

1.1. Obiectivul şi domeniul de aplicare al deciziei-cadru

În cadrul unui veritabil spațiu de justiție, bazat pe încredere reciprocă, Uniunea Europeană a luat măsuri pentru a garanta că cetățenii sunt protejați împotriva criminalității în întreaga Uniune Europeană, garantând, în acelaşi timp, că drepturile fundamentale ale cetățenilor sunt respectate atunci când aceştia sunt implicați în procese penale, fie ca persoană vătămată, fie ca inculpat.

În Uniunea Europeană, în cadrul căreia persoanele beneficiază de libertate de circulație şi de stabilire, obiectivul de menținere şi de dezvoltare a unui veritabil spațiu european de justiție prevede luarea în considerare într-un stat membru a condamnărilor împotriva persoanelor pronunțate într-un alt stat membru, pentru a evita săvârşirea de infracțiuni viitoare. De asemenea, în cazul în care sunt săvârşite noi infracțiuni de către acelaşi autor, sub rezerva menținerii caracterului echitabil al procedurilor, acest factor de natură comportamentală ar trebui să fie luat în considerare în cadrul unui nou proces penal.

Într-adevăr, este în interesul unei justiții penale eficace în cadrul Uniunii Europene, inclusiv pentru protecția victimelor criminalității, ca toate statele membre să dispună de norme privind luarea în considerare, în toate etapele procesului penal, a faptului că o persoană se află la prima infracțiune sau a mai fost condamnată într-un alt stat membru. Capacitatea de a evalua trecutul infracțional al inculpatului este esențială pentru buna desfăşurare a noului proces penal, în special pentru a garanta luarea de decizii în cunoştință de cauză cu privire la arestul preventiv sau cauțiunea şi pentru a deține toate informațiile disponibile în etapa de pronunțare a sentinței.

În acest context a fost adoptată Decizia-cadru 2008/675/JAI din 24 iulie 2008 privind luarea în considerare a condamnărilor în statele membre ale Uniunii Europene în cadrul unui nou proces penal. Decizia-cadru permite autorităților judiciare dintr-un stat membru să ia în considerare hotărârile penale definitive pronunțate de instanțele din alte state membre. Acesta stabileşte condițiile în care autoritățile în cauză iau în considerare, în cadrul unui proces penal împotriva unei persoane, condamnările anterioare pronunțate împotriva aceleiaşi persoane pentru fapte diferite săvârşite în alte state membre. În cadrul unui nou proces penal, statele membre trebuie să se asigure că respectivele condamnări anterioare pronunțate în alt stat membru sunt luate în considerare în mod corespunzător, în conformitate cu aceleaşi norme ca şi condamnările anterioare de la nivel național.

Decizia-cadru înlocuiește articolul 56 din Convenția Consiliului Europei din 28 mai 1970 privind valoarea internațională a hotărârilor represive[1] în ceea ce privește luarea în considerare a hotărârilor în materie penală între statele membre părți la convenție. Informațiile privind condamnările anterioare pot fi obținute prin intermediul unui sistem comunitar de schimb de informații extrase din cazierele judiciare (ECRIS)[2].

Scopul prezentului raport este de a oferi o evaluare preliminară a legilor naționale de transpunere primite deja de Comisie.

Începând cu 1 decembrie 2014, data de expirare a perioadei de tranziție de cinci ani a Tratatului de la Lisabona, competențele judiciare ale Curții de Justiție și competența Comisiei de a lansa proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor se vor aplica pe deplin în ceea ce privește acquis-ul UE din domeniul cooperării judiciare în materie penală și al cooperării polițienești care precede Tratatul de la Lisabona.

1.2. Garanții privind drepturile fundamentale

Astfel cum se prevede la articolul 1 alineatul (2) și în considerentul 12, decizia-cadru în cauză respectă drepturile fundamentale și principiile juridice fundamentale consacrate la articolul 6 din Tratatul privind Uniunea Europeană și reflectate în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene („Carta”).

În acest context, în cadrul legislației lor de punere în aplicare, anumite state membre se referă în mod explicit la protejarea drepturilor fundamentale și a principiilor juridice fundamentale ale dreptului Uniunii Europene atunci când sunt luate în considerare condamnările anterioare în contextul unui nou proces penal. În unele state membre, luarea în considerare a unei condamnări anterioare este exclusă în cazurile în care există motive întemeiate să se considere că acest fapt ar încălca libertatea și drepturile unei persoane condamnate în alt stat membru. Alte state membre (AT, DE, PL) au prevăzut o cerință explicită în legislația de punere în aplicare, potrivit căreia o condamnare anterioară ar trebui să fie conformă cu dreptul la un proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului („CEDO”).

1.3. Principalele elemente ale deciziei-cadru

Decizia-cadru vizează să asigure faptul că sunt conferite efecte juridice similare condamnărilor de la nivel național și condamnărilor din alte state membre. În conformitate cu articolul 2 din decizia-cadru, o condamnare este definită ca „orice hotărâre definitivă pronunțată de o instanță penală care stabilește săvârșirea cu vinovăție a unei fapte penale”.

---

1 http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?CL=ENG&CM=1&NT=070. Convenția a fost ratificată de 11 state membre ale UE: AT, BE, BG, CY, DK, EE, LT, LV, NL, RO și ES.

2 Decizia-cadru 2009/315/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009 privind organizarea și conținutul schimbului de informații extrase din cazierele judiciare între statele membre: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:093:0023:0032:RO:PDF. Decizia 2009/316/JAI a Consiliului din 6 aprilie 2009 privind înființarea unui sistem european de informații cu privire la cazierele judiciare (ECRIS) în aplicarea articolului 11 din Decizia-cadru 2009/315/JAI: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:093:0033:0048:RO:PDF.

Articolul 3 reprezintă o dispoziție-cheie a deciziei-cadru. Acest articol se bazează pe principiul asimilării simple a condamnărilor și impune, ca o chestiune de principiu, ca efectele juridice ale condamnărilor din alte țări să fie echivalente cu efectul juridic al condamnărilor de la nivel național („principiul echivalenței”), în conformitate cu legislația națională.

Aceasta înseamnă că există o obligație de a lua în considerare condamnările din alte țări, obligație care trebuie să fie exercitată în conformitate cu dreptul intern (singura obligație pentru statele membre ar fi luarea în considerare a unei condamnări din altă țară în măsura în care ar fi luată în considerare o condamnare de la nivel național).

Condamnările anterioare trebuie luate în considerare în etapa care precede procesul penal, în cursul procesului penal și la momentul executării condamnării [articolul 3 alineatul (2)]. Trebuie să se acorde atenția cuvenită condamnărilor anterioare în special în ceea ce privește normele procedurale aplicabile cu privire la:

arestul preventiv;

definiția infracțiunii;

tipul și gravitatea sentinței;

executarea hotărârii.

În cazul în care condamnările anterioare sunt luate în considerare de către statul membru în care se desfășoară un nou proces, acest lucru nu trebuie să aibă ca efect influențarea, revocarea sau revizuirea condamnărilor anterioare. În ceea ce privește dispunerea hotărârilor în cadrul unui nou proces penal, decizia-cadru prevede excepții de la norma generală.

În cazurile în care condamnarea anterioară nu a fost încă pronunțată sau executată în întregime într-un alt stat membru înainte de săvârșirea infracțiunii pentru care se desfășoară noul proces, decizia-cadru nu obligă statele membre să aplice normele lor de drept intern la impunerea sentințelor, atunci când aplicarea normelor respective la condamnările anterioare din alte țări ar limita capacitatea judecătorului de a dispune o hotărâre.

De asemenea, considerentele 8 și 9, care trebuie coroborate cu articolul 3 alineatul (5) din decizia-cadru, oferă o serie de orientări în acest sens, accentuând proporționalitatea nivelului sentinței și circumstanțele personale ale infractorului. Este interesant de observat că nicio măsură de punere în aplicare a statelor membre nu a făcut referire la considerentul 8, care prevede că, atunci când în cursul procesului penal desfășurat într-un stat membru sunt puse la dispoziție informații privind o condamnare anterioară dintr-un alt stat membru, ar trebui să se evite, pe cât posibil, ca persoana în cauză să fie tratată mai puțin favorabil decât dacă respectiva condamnare anterioară ar fi fost o condamnare pronunțată de o instanță națională.

Articolul 3 alineatele (1) și (2) abordează principiile și procedurile generale de drept penal prevăzute, de exemplu, în codurile de procedură penală pentru luarea în considerare, în cadrul unui nou proces penal, a unei condamnări pronunțate într-un alt stat membru. Punerea în aplicare a articolului 3 alineatele (4) și (5) va trebui să fie evaluată ținându-se seama de principiile și procedurile naționale de drept penal legate în mod specific de dispunerea hotărârilor (de exemplu, hotărâri agregate).

1.4. Situația actuală a transpunerii și consecințele nepunerii în aplicare

La momentul redactării raportului, Comisia primise notificări privind legile naționale de transpunere din partea următoarelor 22 de state membre: **AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, FI, FR, HU, HR, IE, LU, LV, NL, PL, RO, SE, SI, SK** și **UK**.

La mai mult de trei ani după expirarea termenului de punere în aplicare, șase state membre nu au notificat încă măsurile de transpunere a obligațiilor prevăzute în decizia-cadru: **BE, ES, IT, LT, MT și PT.**

Un număr de patru state membre au informat Comisia cu privire la procesul de pregătire a măsurilor de transpunere relevante la nivel național (**BE, ES, LT, MT**). Cu toate acestea, niciunul dintre statele membre respective nu a adoptat măsuri sau nu a notificat Comisia înainte de aprilie 2014.

Un tabel cu privire la stadiul punerii în aplicare a deciziei-cadru poate fi consultat în anexă.

Deciziile-cadru trebuie să fie puse în aplicare de către statele membre la fel ca oricare element al acquis-ului UE. Prin natura lor, deciziile-cadru sunt obligatorii pentru statele membre în ceea ce privește rezultatul care trebuie obținut, lăsând însă la latitudinea autorităților naționale alegerea formei și a metodei de punere în aplicare. Deciziile-cadru nu au un efect direct. Cu toate acestea, principiul interpretării conforme este obligatoriu în legătură cu deciziile-cadru adoptate în contextul titlului VI al fostului Tratat privind Uniunea Europeană.

În timp ce nepunerea în aplicare într-un stat membru nu are consecințe directe asupra celorlalte state membre, în interesul justiției, este important ca o instanță a unui stat membru să poată lua în considerare hotărârile penale definitive pronunțate de către instanțele din alte state membre. Această abordare este susținută de ECRIS, un sistem informatic descentralizat care prevede o circulație eficientă a informațiilor privind condamnările pronunțate împotriva cetățenilor unor state membre de către alte state membre. Aplicarea corectă a principiului echivalenței și necesitatea de a asigura faptul că, în principiu, efectele juridice ale condamnărilor din alte state sunt în mod sistematic echivalente cu efectele juridice ale condamnărilor interne sunt aspecte importante în spațiul european de justiție.

2. EVALUAREA PUNERII ÎN APLICARE DE CĂTRE STATELE MEMBRE A DECIZIEI-CADRU

2.1. Evaluarea preliminară a legilor de transpunere primite

Prezentul raport evaluează măsura în care statele membre au luat măsurile necesare pentru a se conforma deciziei-cadru. Atunci când se evaluează nivelul de transpunere a instrumentului în cauză în dreptul penal intern, Comisia se concentrează, în special, asupra respectării obligațiilor prevăzute în temeiul articolului 3, și anume dacă principiul echivalenței a fost introdus în mod corespunzător și dacă unor condamnări anterioare din alte state li se conferă efecte juridice echivalente cu cele ale condamnărilor anterioare din sistemele naționale de justiție penală, în conformitate cu legislația națională.

În general, statele membre au ales o abordare în mare parte similară pentru transpunerea deciziei-cadru în legislația lor națională și în dreptul penal. Majoritatea statelor membre au trebuit doar să își modifice legislația care reglementează acest

aspect, în timp ce câteva state membre au adoptat acte separate de punere în aplicare drept instrumente de transpunere.

Punerea în aplicare a deciziei-cadru este îngreunată de faptul că șase state membre nu și-au respectat încă obligațiile care le revin în temeiul deciziei-cadru.

2.2. Evaluarea anumitor dispoziții principale ale deciziei-cadru

2.2.1. Definiția condamnării

Nu toate statele membre au transpus în mod oficial definiția „condamnării" ca fiind „orice hotărâre definitivă pronunțată de o instanță penală care stabilește săvârșirea cu vinovăție a unei fapte penale". Mai multe state membre nu au furnizat o definiție explicită a ceea ce consideră a fi o „condamnare" în sensul deciziei-cadru (AT, BG, DK, EL, FR, IE, LU, LV, RO, SE, SI, SK și UK). Cu toate acestea, statele membre respective aplică principiile generale și definițiile din dreptul lor penal. De exemplu, LV și RO s-au limitat la a face referire la „recidivă", în loc să definească condamnările anterioare în mod explicit.

Folosirea inexactă a definiției „condamnării anterioare" poate conduce la diferențe în ceea ce privește domeniul de aplicare al deciziei-cadru, și anume hotărârile definitive, și, prin urmare, aceasta poate crea incertitudine juridică pentru cetățeni. În plus, cerința deciziei-cadru de a lua în considerare numai hotărârile „definitive" ar trebui privită, de asemenea, în contextul garanțiilor privind drepturile procedurale ale persoanelor suspectate și ale persoanelor învinuite în cadrul procedurilor penale pe întreg teritoriul Uniunii. Prin limitarea domeniului de aplicare numai la hotărârile definitive, decizia-cadru respectă pe deplin și susține principiul prezumției de nevinovăție, care stă la baza protecției drepturilor procedurale fundamentale în cadrul procedurilor penale.

Legislațiile din FI și UK includ, în mod explicit, pedepsele privative de libertate necondiționate, ordinele de prestare de servicii în folosul comunității, amenzile sau sancțiunile echivalente ca tip de hotărâre care trebuie să fie considerată drept constituind „condiții în care condamnările anterioare sunt luate în considerare".

DK, FI, HR, LU, LV, SE și SI nu au stabilit cerințe suplimentare pentru luarea în considerare a condamnărilor anterioare. În statele membre respective, instanțele pot să acorde pur și simplu aceeași importanță condamnărilor pronunțate în alt stat membru și condamnărilor pronunțate în propriul lor stat (principiul puterii discreționare a instanțelor penale). Această abordare poate fi considerată „favorabilă recunoașterii reciproce", deoarece reflectă o încredere solidă în condamnările definitive și cazierele judiciare din alte state membre.

2.2.2. Cerințe pentru luarea în considerare a condamnărilor din alte țări

În majoritatea statelor membre, autoritățile competente trebuie să aplice o cerință a dublei incriminări (conform legilor și măsurilor de punere în aplicare ale acestora) atunci când iau în considerare condamnările anterioare în cazuri individuale (AT, BG, CZ, CY, EL, FR, HU, NL, PL, RO, SK și UK). Aceasta înseamnă că instanțele pot lua în considerare o condamnare anterioară numai în cazul în care condamnarea respectivă s-a bazat pe o infracțiune care este, de asemenea, recunoscută și pasibilă de pedeapsă în temeiul legislației statului membru în cauză.

Utilizarea criteriului dublei incriminări este justificată în temeiul deciziei-cadru, întrucât aceasta se limitează la a impune statelor să „ia în considerare" condamnările pronunțate în alt stat membru în aceeași măsură cu condamnările naționale anterioare și să se asigure că „acestor condamnări le sunt conferite efecte echivalente". Prin urmare, în cazul în care anumite fapte pe care se bazează o condamnare anterioară nu sunt pasibile de pedeapsă într-un anumit stat membru, va fi imposibil ca instanțele să „confere efecte echivalente", deoarece nu ar fi existat niciun efect juridic în cazul în care acestea s-ar fi referit la o situație pur internă[3].

Formularea utilizată în legislația din HU diferă într-o oarecare măsură în acest sens: sentințele impuse sau măsurile care decurg dintr-o hotărâre a unei instanțe străine „nu pot fi în contradicție cu legislația din HU". Legislația din NL utilizează termenul „infracțiuni similare". Legislația din NL prevede că o infracțiune similară poate fi o infracțiune conform legislației străine „care ar fi putut fi formulată diferit, dar care urmărește protejarea acelorași interese juridice și, prin urmare, aparține aceleiași categorii de infracțiuni ca și infracțiunea din NL la care se referă dispoziția privind recidiva". În opoziție cu această abordare, anumite state membre au optat pentru o abordare bazată pe calificarea juridică, astfel cum este cazul în FR. Atunci când se evaluează aspectul dublei incriminări a condamnărilor anterioare, calificarea faptei este determinată în raport cu infracțiunile definite conform legislației din FR, iar pedepsele vor fi stabilite în funcție de pedepsele echivalente din FR prevăzute de legislația franceză. Legislația din SK prevede dubla incriminare sau faptul că hotărârile instanțelor din alte state membre în materie penală pot fi executate sau pot să aibă efecte juridice echivalente în SK numai în cazul în care acest lucru este prevăzut într-un tratat sau un act internațional.

Unele state membre au stabilit și alte condiții care trebuie să fie îndeplinite în plus față de cerința dublei incriminări. Un exemplu îl constituie obligația ca, pe lângă dubla incriminare, să fie puse la dispoziție informații suficiente cu privire la condamnările anterioare (CY, PL)[4]. Legislația PL prevede că o condamnare anterioară nu poate fi luată în considerare în cazul în care pedeapsa este supusă unei măsuri de remitere cu forță de amnistie sau grațiere (PL).

În legislația din SK se adaugă faptul că luarea în considerare a condamnărilor anterioare este posibilă, de asemenea, atunci când statul are o astfel de obligație în temeiul unui tratat internațional la care este parte. În IE, inculpatul trebuie să aibă posibilitatea de a admite sau a nega fiecare condamnare anterioară atunci când se confruntă cu condamnări la nivel național (sau condamnări din alte state). În cazul în care condamnările anterioare sunt invocate, , indiferent de scop", în cadrul unui proces, acestea trebuie să fie dovedite prin mijloace de probă legale sau să fie admise, în mod expres, de către inculpat.

---

3 A se vedea, de asemenea, considerentul 6 din decizia-cadru.

4 Legislația din CY menționează elementele considerate ca fiind „informații suficiente", de exemplu numele complet, data și locul nașterii persoanei la care face referire condamnarea pronunțată, data condamnării, denumirea instanței și data la care hotărârea a rămas definitivă, informații referitoare la infracțiunea care a condus la condamnare, și anume data săvârșirii infracțiunii, numele sau definiția juridică a infracțiunii, precum și trimiterile la dispozițiile legale aplicate, informații privind conținutul condamnării și, în special, referitoare la infracțiune, orice sancțiuni suplimentare, măsuri de securitate și hotărâri ulterioare de modificare a executării condamnării.

HU supune condamnările din alte țări unei proceduri lungi de recunoaștere înainte ca acestea să poată fi luate în considerare. Încorporarea de cerințe suplimentare pentru luarea în considerare a condamnărilor din alte țări ar trebui să fie proporțională cu obiectivele deciziei-cadru.

2.2.3. Efecte juridice echivalente

Contextul juridic al acestui aspect al deciziei-cadru este abordat în secțiunea 1.3. Principalele elemente ale deciziei-cadru. Conformitatea cu regula care prevede că efectele juridice conferite condamnărilor anterioare din alte țări trebuie să fie echivalente cu efectele juridice conferite condamnărilor anterioare de la nivel național, în conformitate cu legislația națională este, în cel mai bun caz, neconcludentă. Un număr de nouă state membre nu oferă informații concludente cu privire la respectarea acestei reguli. Din notificările primite reiese că nouă state membre s-au axat doar pe aplicarea unui principiu de echivalență [articolul 3 alineatul (1)], însă acestea nu au furnizat mai multe detalii cu privire la tipurile de efecte juridice pe care le conferă condamnărilor anterioare din alte țări și la momentul procesului (în etapa care precede procesul, în cursul procesului, la momentul executării) în care se aplică efectele respective în sistemul lor național de justiție penală [articolul 3 alineatul (2)]: BG, CZ, EE, HU, FR, LU, PL, RO și SK.

Informațiile privind sistemele juridice naționale și consecințele aferente condamnărilor anterioare ar trebui să fie disponibile tuturor statelor membre și în special inculpaților, în vederea consolidării principiului securității juridice și a încrederii reciproce.

În urma acestei evaluări preliminare, notificarea privind punerea în aplicare a deciziei-cadru de către următoarele 13 state membre a abordat toate elementele importante ale deciziei-cadru (de exemplu, principiul echivalenței și efectele juridice): AT, CY, DE, DK, FI, EL, HR, IE, LV, NL, SE, SI și UK.

2.2.3.1. Etapa care precede procesul

În unele state membre, condamnările anterioare pot fi deja luate în considerare în etapa care precede procesul în cadrul unui proces penal. În HR, datele din cazierele judiciare și alte date cu privire la condamnările pentru infracțiuni penale pot fi considerate drept cele mai recente mijloace de probă înainte de cercetarea unui învinuit în urma încheierii procedurii de strângere a probelor. Legislația din SE prevede faptul că trecutul infracțional este important în deciziile de cercetare de dinaintea pronunțării sentinței.

În legislația din EL se precizează faptul că o hotărâre judecătorească este luată în considerare în toate etapele procesului penal, indiferent dacă este vorba despre o hotărâre a unei instanțe judecătorești din EL sau a unei instanțe străine, de exemplu pentru a determina stabili existența unei recidive, printre altele.

În unele state membre, o condamnare anterioară poate influența decizia privind arestarea preventivă, putând juca un rol în decizia instanței de a refuza eliberarea în schimbul unei cauțiuni în cazul în care solicitantul este acuzat de săvârșirea unei infracțiuni grave (IE) sau putând conduce la dispunerea arestului preventiv în cazul în care suspectul a fost condamnat în ultimii ani (AT, EL, NL, SE). O altă posibilitate

este de a lua în considerare condamnările anterioare în cadrul procesului penal în numele principiului oportunității[5] (SE, SI).

Comisia este de părere că, atunci când statele membre iau în considerare condamnările anterioare ca factor în decizia privind arestarea preventivă, legătura dintre criteriile din decizia-cadru și criteriile din legislația națională care se aplică în decizia respectivă privind arestarea preventivă ar trebui să fie strict evaluată în funcție de recomandările relevante ale Consiliului Europei[6] și de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Motivele care stau la baza deciziei privind arestarea preventivă trebuie să fie clar definite având în vedere cazul în discuție și nu se pot întemeia numai pe faptul că o persoană a fost condamnată anterior.

2.2.3.2. Etapa procesului

În mai multe state membre, condamnările anterioare sunt luate în considerare la luarea deciziei cu privire la tipul, nivelul și amploarea unei sentințe/sancțiuni (AT, CY, DE, DK, HR, HU, IE, LV, NL, SE, SI și UK), de exemplu ca factor decisiv în decizia privind gradul de vinovăție (HR), scopul pedepsei (HR) sau existența unor circumstanțe agravante (DK, LV, UK).

În SE, antecedentele judiciare exclud aplicarea unei pedepse cu suspendare. În DK și SE se ia, de asemenea, în considerare faptul că, pentru ca o condamnare anterioară să fie considerată drept circumstanță agravantă, infracțiunea cu privire la care s-a pronunțat o sentință de condamnare ar trebui să fie relevantă pentru infracțiunea aflată în prezent în curs de investigare. Legislația națională a SI prevede că, pentru evaluarea gravității pedepsei, instanța analizează, în special, dacă infracțiunea anterioară este de același tip ca cea nouă, dacă ambele infracțiuni au fost săvârșite cu aceleași motive, precum și perioada de timp trecută din momentul în care condamnarea anterioară a fost executată, remisă sau prescrisă.

Uneori, statele membre iau în considerare perioada de timp trecută de la momentul în care condamnarea anterioară a fost pronunțată, executată, remisă sau prescrisă (DK, NL, SE, SI). Este posibil, de asemenea, ca respectivele condamnări anterioare să fie luate în considerare atunci când instanțele emit un ordin care vizează să asigure prezența inculpatului sau să elimine riscul recidivei, în special în cazul deciziilor de arestare sau al măsurilor alternative pentru a garanta prezența inculpatului (SI).

O altă posibilitate este aceea ca o condamnare anterioară să afecteze clasificarea juridică a infracțiunii conform Codului penal (HU, NL, UK), de exemplu atunci când se evaluează gravitatea infracțiunii (Regatul Unit).

2.2.3.3. Etapa de executare a condamnării

În unele state membre, condamnările anterioare sunt luate în considerare în timpul executării unei pedepse (DE, HR, NL și SE). De exemplu, este posibil ca respectivele

---

5 Acest principiu presupune puterea discreționară a unui procuror de a efectua cercetări într-un caz sau de a opri procedura.

6 A se vedea, de asemenea, Rezoluția Consiliului Europei (65) 11 (adoptată de miniștrii adjuncți la 9 aprilie 1965): https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=582145&SecMode=1&DocId=626216&Usage=2.

condamnări anterioare să fie luate în considerare în cadrul deciziei privind probațiunea (DE, SE), eliberarea condiționată înainte de termen (DE) sau în cazul în care este revocată suspendarea unei pedepse sau a unei măsuri privative de libertate (AT, DE). În unele țări, instanțele trebuie, de asemenea, să ia în considerare condamnările anterioare atunci când decid dacă o persoană condamnată urmează să fie plasată într-o zonă cu siguranță ridicată (SE) sau într-un spațiu de detenție pentru recidiviști notorii (NL). Se afirmă deseori faptul că instanțele trebuie să revoce suspendarea unei pedepse sau a unei măsuri privative de libertate în cazul în care o persoană săvârșește o infracțiune pe durata perioadei de aplicare a acestora (DE, SE). De asemenea, în SE iau în considerare condamnările anterioare în decizia de comutare a unei pedepse cu închisoare pe viață în detenție pe perioadă determinată.

2.2.4. Obținerea de date suficiente cu privire la condamnările anterioare

Unele state membre au informat, de asemenea, Comisia cu privire la legile naționale sau normele interne privind organizarea registrelor lor naționale de caziere judiciare (EE, HU și LV).

Numai două state membre (EE, IE) au făcut referire la schimburile de informații extrase din cazierele judiciare (ECRIS). Această situație se poate datora faptului că sistemul ECRIS nu era încă funcțional în momentul adoptării deciziei-cadru. Statele membre au început să utilizeze ECRIS în aprilie 2012 și la ora actuală 25 de autorități centrale din statele membre folosesc ECRIS pentru a face schimb de informații din cazierele judiciare. ECRIS sprijină punerea corectă în aplicare a deciziei-cadru. Până în prezent, nu toate autoritățile centrale sunt interconectate între ele.

3. CONCLUZIE

- Decizia-cadru stabilește principiul de bază al echivalenței dintre condamnările naționale și cele din alte țări în cadrul unui nou proces penal. Aceasta afirmă principiul conform căruia statele membre ar trebui să confere unei condamnări pronunțate în alte state membre efecte echivalente celor conferite unei condamnări pronunțate de instanțele lor, în conformitate cu legislația națională, indiferent dacă astfel de efecte sunt considerate de legislația națională drept chestiuni de fapt sau de drept procedural ori de fond. Considerentul 5 din decizia-cadru prevede că „prezenta decizie-cadru nu încearcă să armonizeze consecințele condamnărilor anterioare în viziunea diferitelor legislații naționale, iar obligația de a lua în considerare condamnările anterioare pronunțate în alte state membre există doar în măsura în care condamnările pronunțate anterior la nivel național sunt luate în considerare în temeiul dreptului intern”.

  Decizia-cadru are o valoare adăugată importantă pentru promovarea încrederii reciproce în legile penale și deciziile judiciare în spațiul european de justiție, întrucât încurajează o cultură judiciară în care condamnările anterioare pronunțate în alt stat membru sunt, în principiu, luate în considerare.

- Deși trebuie recunoscute eforturile depuse de cele 22 de state membre care au transpus decizia-cadru până în prezent, nivelul de conformitate cu spiritul și

litera deciziei-cadru variază în mod semnificativ. Dispozițiile naționale de punere în aplicare primite din partea următoarelor 13 state membre par, în general, satisfăcătoare: AT, CY, DE, DK, EL, FI, HR, IE, LV, NL, SE, SI și UK.

- Celelalte nouă state membre care au notificat Comisia nu au furnizat informații concludente în ceea ce privește transpunerea efectelor juridice conferite condamnărilor anterioare din alte țări în sistemul lor național de justiție penală. Nivelul de conformitate cu privire la acest aspect nu poate fi evaluat în cazul statelor membre în cauză.
- Netranspunerea sau transpunerea parțială și incompletă a deciziei-cadru împiedică funcționarea eficientă a spațiului european de justiție. De asemenea, acest lucru poate submina așteptările legitime ale cetățenilor UE, întrucât aceștia nu pot beneficia de un instrument care vizează reducerea fenomenului de recidivă a autorilor infracțiunilor.
- Punerea în aplicare tardivă este regretabilă, deoarece decizia-cadru are potențialul de a îmbunătăți eficiența administrării justiției penale prin instituirea unor instrumente juridice pentru evaluarea trecutului infracțional al infractorului și, prin urmare, pentru protejarea victimelor.
- Comisia va continua să monitorizeze îndeaproape respectarea de către statele membre a tuturor cerințelor prevăzute în decizia-cadru. În special, Comisia va examina dacă statele membre aplică în mod corespunzător principiul echivalenței și dacă, la nivel de principiu, efectele juridice ale condamnărilor din alte țări sunt echivalente cu efectele juridice ale condamnărilor la nivel național în sistemul de justiție penală al statului membru.
- Este extrem de important ca toate statele membre să analizeze prezentul raport și să transmită Comisiei toate informațiile relevante în vederea îndeplinirii obligațiilor care le revin în temeiul tratatului. De asemenea, Comisia încurajează statele membre care au informat că pregătesc texte legislative relevante în domeniu să adopte și să notifice cât mai curând posibil respectivele măsuri naționale. Comisia îndeamnă toate statele membre care nu au făcut încă acest lucru să ia rapid toate măsurile necesare pentru a pune în aplicare cât mai complet decizia-cadru. Comisia invită, de asemenea, statele membre care au transpus incorect decizia-cadru să își revizuiască și să își alinieze legislația națională de transpunere la dispozițiile deciziei-cadru.